

(Organisatie v. d. opp. elkon. raad etc.)
v. d. vereenig.

In Rusland heerscht de bureaucratie. ~~Zij is meester over de productie, regelt de arbeid en beheerscht de staat.~~ Mag men haar een heerschende klasse noemen? ~~Waarom zou de grootgrondbezitters Rusland regeren kunnen, sprak Lenin in, waarom zouden dan.~~
"Sedert 1905 werd Rusland door 130 000 grootgrondbezitters geregeerd ... Zou het dan niet in het belang der armen en tegen de rijken door 240 000 bolsjewiki geregeerd kunnen worden?" vroeg Lenin in 1917. ^{Van die} ~~die~~ ^{men spreekt men als} grondbezitters ~~waren~~ de heerschende klasse; waarom zal men de veel talryker bureaucratie van nu niet zoo noemen, als zij werkelijk heerscht? Terwille ^(toen de bourgeoisie voor haar doel een kleine bureau-wereld had) ~~van de uit vroegere toestanden afkomstige stelling, dat een bureaucratie steeds voor en in dienst van een andere klasse~~ ^{regeren} ~~klankmakend~~ moet? (Zie Trotsky's bewering). ~~Zij is niet enkel meester over de staat, zij beschikt niet enkel over de staatsmacht, maar zij is ook onmiddellijk meester over de productie en regelt de arbeid.~~ Zij, ^{onder de naam van} "de staat", is eigenaar van de productie middelen, ^{zij is} eigenaar van het product, zij stelt ~~de~~ ^{de} arbeiders aan, stelt hun loon vast; ^{zij heeft} ~~zij~~ ^{de beschikking over} dus (het meerproduct, het overschot van het arbeidsproduct over het ^{noodzakelyk} levensonderhoud). Dit meerproduct verbruikt zij deels voor eigen levensonderhoud, deels voor accumulatie ter uitbreiding van de productie. Zij verzorgt, ^{door en} (met haar eigen belangen, tegelyk de algemeene belangen van de maatschappij; dat is haar noodzakelyke functie. Alles juist zooals vroegere heerschende klassen. Natuurlyk moet zij daarbij de belangen van de andere maatschappelyke klassen tevens behartigen; zij zou niet tegen de levensbelangen van de beheerschte klassen ^{de boeren en de arbeiders,} (in kunnen gaan, zonder gevaar van ~~een~~ een algemeen verzet, dat haar wegveegde. Zoo was het ook met vroegere klasseheerschappijen, met name by hun opkomst en in hun eerste tyd; later, als ze by verdere ontwikkeling overbodig werden en hun heerschappij ^{als} enkel onnoodige, dus onrechtvaardige uitbuiting gevoeld werd, kwam verzet en omwenteling. Maar ~~tegenover~~ gedeeltelyke, of reaktionaire verzet pogingen ^{kan door haar onderdrukken,} ~~kan~~ ^{kan} zij ~~de~~ ^{de} macht, ^{van de staat,} door beschikking over alle ~~gemiddelen~~ ^{macht} ~~gemiddelen~~ ^{gemiddelen}, geestelyke inwerking en stoffelyk geweld,

uit arb. kl.

Dere ~~bureaucratie is niet~~ heerschende klasse is niet scherp van de andere klassen gescheiden; ~~in alle overgangen~~ ^{in het kapitalisme} maar gaat er geleidelyk in tal van tusschenvormen in over - evenals (bourgeoisie en proletariaat) tal van ^{geleidelyke} overgangen en tusschenvormen bestaan.

Zij is voor een groot deel voortgekomen uit de arbeidersklasse, beschouwt zich in haar
 eigen voorstelling als deel van en als vertegenwoordiger van de arbeidersklasse, waarvan
 zij de revolutionaire theorie, het Marxisme, in hoge eere houdt ^{en} officieel als haar
 leer erkent. ~~Wanneer zij in de praktijk de andere klasse overtuigt~~ Toen de bolsjewistische partij
 voor de reurentaak stond het land te regeren en de productie nieuw te organiseren, heeft
 zij onmiddellijk een grootsch opleidingsysteem ingevoerd: alle begaafte arbeiderskinderen
 werden opgeleid om in de behoefte aan intellectuele en leidersposen te voorzien, de
 universiteiten werden voor hen alleen opengesteld; uit de arbeidersklasse kwamen de
 officieren van het roode leger, de ingenieurs en technici voor de industrie, de chemici
 en landbouwkundigen als deskundige leiders, de bedrijfsleiders, de administrateurs,
 de politieke bestuurders. En ~~dan~~ ^{spoedig meer en meer,} (werden eveneens de begaafte onder de boeren..
 kinderen naar de landbouwscholen en hogescholen gezonden, als toekomstige leiders
 Natuurlijk ^{kon men het} ~~was~~ in het begin ^{niet zonder} nog talloze intellectuelen van burgerlijke afkomst
 als „spetsen“ (specialisten) ~~aan te stellen~~ ^{de zelfopoffering,} stellen. Maar hun ontbrak veelal de vurige
 geestdrift, de toewijding, ^{die in de eerste moeilijkste tijd volbrecht nodig is om het}
 onmogelijke tot werkelijkheid te maken ^{(- een onoverwinnelijkheid, dat eerst} ~~was~~ in het jongere geslacht, de volgende
 generatie, ~~van hen~~ ^{vroegere} gaat verdwijnen. Zoo groeit uit de eenvormige, grauwe, rechteloze
 massa van arbeiders (en boeren) een zeer gedifferentieerd ~~en~~ maatschappelijk geheel.
 Bovenaan de partijleiders, de hoogste leiders van de economische raad, de ~~daar~~ nog
 hoog betaalde specialisten, door allerlei graden van ~~industriele~~ en politieke, centrale
 of plaatselijke ambtenaren en leiders, naar de best betaalde geschoolde vakarbeiders
 in de fabrieken, tot onderaan de massa van de „zwartarbeiders“, de ongeschoolde
 arbeiders, die ^{vaak} (met lage loonen, in ellendige onhygienische krotten levend ~~en~~, ~~en~~
 en zonder veel deel aan cultuur), onverschillig

Voor wat hier in Rusland geschiedde, ~~het differentieëren van een klasse van het~~
 ontstaan van nieuwe klasse verschillen in een te voren hoofdzakelijk eenvormige ^(ongedifferentieerde)
 klasse, zijn in de vroegere geschiedenis analoge voorbeelden te vinden. De Franse
 revolutie was een machtsverovering van „het volk“, de 3de stand; de te voren

heerschende klassen ^{koningschap,} adél en geestelýkheid, werden als zoodanig uitgeroeit, opgeheven, van hun rechten beroofd. Maar nu differentieerde zich, als noodzakelyke basis van de nieuwe kapitalistische ontwikkeling, het te voren eenvormig lykende volk. Door de verdediging van de nieuwe orde, de politieke vestiging, ^{kwamen} ~~kwamen~~ de nieuwe leiders op; boeren, en burgerzons werden de kapiteins, de kolonels, de generaals van de ^{Europea} ~~overwinnende~~ legers, ^{zy waren ook de} ~~juristen, journalisten, politieke leiders.~~ Wel ~~was~~ kon men in het begin niet zonder ^{vroegere} deskundigen, ^{militaire} de specialisten, ^{adellyke} officieren ~~adellyke~~, die zich aansloten of beschutbaar stelden; doch maar al te vaak moesten deze naderhand als onbetrouwbaar verwijderd worden, en vervangen door de betuwaamsten uit de nieuw opgekomen burgerlyke jeugd. Op het ekonomische gebied, ^{dat} in de burgerlyke wereld het gebied van de particuliere bedrijven ^{is}, groeide uit de burgerij ~~door~~ door differentiatie van winst en bezit de kapitalistenklasse op, terwijl de massa der kleine burgerij verarmde en proletariseerde.

Nog iets anders leert deze analogie. De vraag kan gesteld worden: als dan in Rusland in plaats van de kommunistische vrijheid en gelykheid een nieuwe klasseheerschappij opgroeit, is dan alle geestdrift, ~~alle~~ zelfopoffering van zoovele besten ydel en zelfbedrog geweest? ~~Als~~ Evenmin als de geestdrift en de zelfopoffering, die in de Fransche revolutie zoo groote daden schiep, al werd ~~aan~~ de „vrijheid, gelykheid en broederschap“ niet verkrezen. Wanneer de menscheit in de groote historische ~~opsta~~ revoluties groote doeleinden mocht verwezenlyken, en haar geest zich verheft tot een geestelyke kracht en bezieling, noodig om ze te volbrengen, dan ziet zij haar beperkte tydelýke doeleinden als onbeperkte, grenselloze. De werkelýke, konkrete doeleinden zijn het, die de kracht en de bezieling wekken: toen de onhoudbare druk van het feodalisme afwerpen, waardoor aan boeren en burgers een onbegrensde veld van vrije ontwikkeling ^{voor hun persoonlijk inspanning} (openging, hier het land uit de barbaarschheid opheffen door ontwikkeling en organisatie van de arbeid tot hooge produktiviteit en deze drukt zich dan uit door de onbegrensdeheid van de leuze. Wat de Bolsjewiki in Rusland tot stand brachten aan noodzakelyke vooruitgang, is zoo geweldig, dat het alle offers, alle moeiten, alle geestdrift waard is, en niet nog een abstrakt kommunisme er by noodig heeft.

Er is dus analogie met de Westeuropesche kapitalistische ontwikkeling, en verschil. En beide brengen bepaalde gevolgen en consequenties mee. Technisch-ekonomisch moet Rusland dezelfde ontwikkeling volgen, die Westeuropa doormaakte: van het kleine werktuig, de primitieve langzaam-natuurlijk gegroeide werkwijze, het kleine bedrijf naar de ^ggrootte machine, de wetenschappelyk-bewuste techniek, het grootbedrijf — de weg naar de grootere produktiviteit. In W. Europa, ^{zonder} maatschappelyke bewustheid, ~~als maatschappelyk~~ ^{als} ~~privaat~~ ^{privaat} kapitalistisch, als ~~onbedoeld~~ ^{onbedoeld} resultaat van persoonlyk streven van talloze ~~ondernemers~~ ^{ondernemers}, die in onderlinge konkurrentie hun kapitalen en bedryven uitbreidden; in Rusland, met ^{eenhooger} maatschappelyk bewustzijn, staats kapitalistisch, als opzettelyke technische opbouw tot grootindustrie.

De overeenkomst is de gelyksoortigheid van wat voorafging en overwonnen moest worden, de primitiviteit van ^{techniek en} ~~het~~ bedrijf. ~~ende~~ Daarby behoorde ^{de} politieke onvryheid, de heerschappij van grootgrondbesit, vorst en adel, feodaliteit; en ^{eveneens} de ~~daarby behorende~~ de geestesgesteldheid; onderworpenheid, politiek en godsdienstig, onder adel en geestelykheid. De strijd daartegen, de ideologische, geestelyke strijd, ^{te overwinne, want} By het optkomende kapitalisme ^{met dus ook eenige overeenkomst vertoonde.} ~~de~~ strijd voor burgerlyke ^{de} wereldbeschouwing, in Rusland ~~daarby~~ werd daarentegen deze theoretische strijd als strijd voor het kommunisme „onder de banier van het Marxisme” gevoerd. ~~En~~ Op het eerste gezicht dus de meest scherpe tegenstelling in plaats van overeenkomst.

Nu was de leer van Marx ook reeds in vroegere tijd in Rusland in eere. Reeds de Narodniki, ^{de} burgerlyke intellectueelen uit de jaren 70, stonden in verbindin^g met de socialisten in Europa, en ~~de~~ ^{theoretische} woordvoerders van het Russische liberalisme, als F. von Struve en Tugan Baranofski noemden zich Marxisten. Zy waren inderdaad leerlingen van Marx, ze hadden ^{Marx'} ~~het~~ Kapitaal ^{bestudeerd} en watten daarin prof. was niet ~~veel~~ ^{met de oogen reeds gericht op} de ontwaarding en uitbuiting van het proletariaat, maar ~~in~~ ^{de} groei en macht en heerschappij van het kapitaal, dat wat zij in Rusland als toekomst wenschten. Dit kan als voorbeeld dienen, hoe verschillende kleur en karakter "Marxisme" krygen kan, hoe ~~de~~ ^{de} meest verschillende richtingen en groepen, die in moderne tijden shyden willen om macht en heerschappy, ^{(uit Marx putten en zich} ~~alle~~ ^{alle} op Marx beroepen, ~~en~~ En inderdaad blyft ook het Marxisme der Bolsjewiki een byzondere kleur te hebben.

5.63

In de tientallen van jaren vóór de revolutie hebben de Bolsjewiki zich naar het voorbeeld der Fransche revolutie steeds als jakobyneën betiteld. De sociaaldemocratie (~~was~~ die toen nog al dese later geschieden richtingen omvatte) was, naar een definitie die Lenin van zijn eigen partij gaf; jakobinisme verbonden met de arbeidersklasse, met als doel omverwerping van het absolutisme en invoering van de burgerlyke democratie. De strijd, die de arbeiders daarbij voor hun onmiddellyke klassebelangen, ~~om~~ loon en arbeidstyd voerden, noemde hij minachtend de „burgerlyke beweging van de arbeidersklasse“. Dit was een ~~reus~~ juiste weerspiegeling van de onmiddellyke behoeften van Rusland: de arbeiders als de enige kracht, die het Tsarisme konden ^{ten val brengen} ~~vercrachten~~, moesten de burgerlyke revolutie, de politieke revolutie ~~en~~ volbrengen, en naast dese hoofdtak was het staken voor ekonomische eischen byzaak, krachtsverpilling. Maar als theoretische opvatting staat het ^{zoo} ver mogelyk van de opvatting van Marx af, die juist in de strijd voor ^{arbeiders} ekonomische belangen de grondslag van de klassesrijd zag, waaruit de politieke strijd opgroeit. Doordat Rusland voor een gelyksortige taak stond als Frankryk in 1789 is het volkomen begryppelyk, dat de revolutieaireste Russische partij zich verwant voelde met de radikaalste ^{partij} (onder de Fransche revolutionairen, diegene die de revolutie gered en ^{een sterke} ~~een~~ centraal burgerlyke staat georganiseerd had. Maar dat zoo weinig het fundamenteel verschil tusschen de Westeuropeesche arbeidersbewegis ende burgerlyke doeleunden van de Bolsjewiki gerien werden, bewijst dat de theoretische opvattingen, die zy Marxisme noemden, in den grond niet van het burgerlyke politieke radikalisme verschilden.

Nog duidelyker komt dit te voorschyn in hun ~~strijd~~ strijd tegen de godsdienst. Het Marxisme ziet in de godsdienst een uitdrukking van de machtige onbegrepen krachten, die 'menschen lot beheerschen, oorspronkelyk vooral de natuurkrachten, later in toenemende mate maatschappelyke krachten. De strijd van de opkomende bourgeoisie in West Europa tegen de ^{middelaeuwsche} feodale machten, koningchap, adel en kerk, moest geestelyk tegen het overgeleverde geloof gevoerd worden; haar radikaalste vertegenwoordigers, de burgerlyke materialisten in de 18de eeuw bestreden de overgeleverde godsdienst met de ~~wet~~ argumenten van de wetenschap. In de 19de eeuw had de bourgeoisie nog in alle landen min of meer te strijden tegen de reactie, die ~~nam~~ ^{geloovige} op de (boersche en kleinburgerlyke massa's steunde.

Door verbreiding van kennis, ^{met} door de uitkomsten van de natuurwetenschap het gods-
dienstig geloof te bestrijden, moest de bourgeoisie trachten dese massa's aan haar kant
te trekken, en van volgelingen der realite tot aanhangers van de vooruitgang en van
haarkelf te maken. Het burgerlyke materialisme, ~~van de materialistische aanwendingen~~
~~steig~~ dat zich scherp tegenover elke godsdienst stelde, was tegelyk een uitdrukking
van de overtuiging, dat met de burgerlyke maatschappij en de burgerlyke vrijheid
alle maatschappelyke ellende zou verdwijnen en geen geheimzinnige vijandige
~~overmacht~~
~~machts~~ de menschheid meer bedreigen kon~~den~~.

In Rusland stonden de Boljiewiki voor een nog primitiever en barbaarscher
godsdienst dan inderlyd de opkomende bourgeoisie in Westeuropa. De Russische orthodoxe
kerk was geheel en al een orgaan van het Tsarisme, ^{gewest} van boven af aan de boeren opgelegd, vol
verblindende ~~goudschittering~~ ^{uiterlyke} van ceremoniën, met onwetende popes en het grootste
wondergeloof. ~~Terwijl~~ ^{nu} (grootte massa's populair-wetenschappelyke lectuur
kennis van natuurwetenschap verspreiden, die ook voor bedrijf en dagelysch leven
noodig was, nam de „Bond van God-lozen" de speciale taak van ~~anti~~ godsdienstbestrijd-
op zich. De grove vormen van dese propaganda pasten by de grove vormen van het
bygeloof, waar het bezin ging. ~~Terwijl~~ ^{aanvaardde} het jongere geslacht (met de nieuwe maatschappij
ook geestdriftig de nieuwe kennis en het nieuwe ongeloof ~~aanvaardde~~; ^{maar} by de
oudere massa der boeren ^{werkte} ~~aan~~ het feit van de propaganda nog meer dan de inhoud.
~~Met ontketting~~ ^{zonder er veel van te begripen} hoorden zij de felle aanvallen op de godsdienst
aan; maar als zij dan zagen, dat op al die godslasteringen geen bliksemstraal ^{uit den hemel} (de
boosdoener neersloeg of zyn tong verlamde, dan besloten zij, dat er geen God was of
dat hij zich niets aantrok van wat hier gebeurde. En dan sloegen ze de kruisbeelden
tot brandhout, lieten de kerken vervallen of gebruikten de steenen voor veeschuren,
en lieten hun popes verhongeren. Er waren reeds hier en daar minderheids-
groepen van meer ontwikkelde boeren, by wie de godsdienst een meer persoonlyke overtuiging
was, en die zich als afgescheiden sekten of ^{als} ~~Protestanten~~ (doopgezinden) georganiseerd
hadden; op hen had de ^{primitieve} antigodsdienstige propaganda niet of slechts weinig vat.

De strijd tegen de godsdienst was in Rusland, evenals in Westeuropa, de noodzakelijke geestelijke begeleidingsvorm van de overgang van primitief op traditie berustend kleinbedrijf tot een door wetenschap geleide grootindustrie. Zoals de gehele ideologie van de Russische revolutie werd ook dit natuurlijk "Marxisme" genoemd, aansluitend aan de uitspraak in een van ~~Marx~~ Marx' eerste geschriften: Godsdienst is het opium van het volk. * Dit standpunt is ook niet eerst na de revolutie opgekomen als ^{door}praktijk geboden afwijking van een vroeger zuiverder kommunisme. Reeds in het filosofische hoofdwerk van Lenin: Marxisme en Empiriekriticisme, bestaande uit vóór den oorlog geschreven verhandelingen, ~~wordt~~ ^{neemt} ^{worden} de strijd (tegen de gods dienst ~~als~~ ^{middelpunt in} het ~~Marxisme~~ van alle beschouwingen en wordt de moderne burgerlijke filosofie (van uit ^{bevredend} ~~het~~ ^{een} standpunt ^{dat in beginsel met} ~~van~~ het burgerlijke materialisme ~~Marxisme~~ overeenkomt).